

A la memòria d'Agustí Esclasans

Qui es recorda avui d'Agustí Esclasans, aquest intel·lectual pur, excel·lent escriptor i notable poeta, que nasqué i morí a Barcelona i pel qual la vida, ben mirat, no fou pas excessivament amable?

Poques vegades com aquesta, podríem dir que l'home visqué solitari i tancat en el seu castell, rodejat tothora de papers, escrivint sense parar poesia i prosa, teatre i novel·la, assaig i contes, i contemplant amb una certa indiferència l'espectacle humà amb el qual se sentia, malgrat tot, lligat.

A desgrat de no haver-lo tractat personalment, guardem unes quantes cartes seves, escrites en aquella lletra senyorívola i en un to afectuós, i uns quants llibres que tingué l'amabilitat d'oferir-nos, amb unes llargues dedicatòries, tot el qual ens portava a comprendre'l i a admirar-lo. El creador del Sistema de Ritmologia, el pare d'una escola literària sense alumnes, visqué sol espiritualment. Ens imaginem fàcilment el drama que representa una existència lliurada per complet a la literatura, en un món que oblidà el poeta ja en vida, quan habitava encara la seva terra, que ell estimà, sense esperar-ne ja cap honor ni, tan sols, cap paraula consoladora.

Més de cent cinquanta llibres publicats, escrits en tres llengües distintes, podrien donar d'Agustí Esclasans una idea de treballador extraordinari de la ploma i posar el seu nom ben situat en una literatura reduïda, que no es pot permetre els escarafalls ni el luxe, però Agustí Esclasans no pogué recollir dels seus contemporanis l'afalac amistós ni l'elogi espontani i desinteressat.

I, no obstant, la seva obra és un meritori exemple d'esforç personal; ell construí tot sol l'edifici inefable d'una gran il·lusió. Cada tarda, arribava a les quatre a l'Ateneu Barcelonès, anava a asseure's a la "seva" taula i continuava les seves activitats intel·lectuals. I això durant una

pila d'anys. Esclasans dominava l'art d'escriure versos, i en féu últimament una mena de dietari, on hi bolcava la seva ànima recelosa i turmentada. Un grup d'amics l'ajudaven en la publicació dels darrers llibres, i aquest grup esdevenia cada vegada més reduït.

Fou un pulcre prosista. Qui no recorda els seus llibres *Víctor o la rosa dels vents*, *Miquel Angel i altres proses*, *Històries de la carn i de la sang* i d'altres, que haurien de bastar per a fer d'ell un mestre reconegut i estimat de la ploma? Però la musa d'Agustí Esclasans, que es complagué a dotar-lo d'un domini complet de l'art d'escriure, semblà, al mateix temps, lligar-lo a un destí atzarós.

Quan veiem triomfar poetes i prosistes ben inferiors en mèrits als que ell posseïa plenament, no podem evitar un gest de tristesa i d'amargor. Excel·lent crític literari, Agustí Esclasans demostrà els seus encertats judicis en nombrosos diaris i revistes. Però tenim por que les noves generacions no l'hagin oblidat completament, quan només fa cinc anys que ens deixà per sempre. Els seus darrers temps foren dolorosos. Mal adaptat a la vida trepidant de l'època moderna, veient allunyar-se del seu costat totes les possibilitats artístiques i literàries, i contemplant l'esfondrament del castell daurat de les seves il·lusions, Agustí Esclasans s'apagà resignat i vençut.

Avui, que s'apropa el cinquè aniversari de la seva mort (ocorreguda el dia 3 de desembre de 1967), ens plau dedicar aquests modestos comentaris a la seva memòria. Nosaltres no l'oblidarem, convençuts que en el camí lluminós de les nostres Lletres es troba la seva obra sòlida i voluminosa, i el nostre desig fóra que un dia aquest poble, el seu poble, el recordés amb fervor i amb generosa admiració, valorant degudament les seves prestigioses creacions.

J. B. Xuriguera